
Arkivyskupo Mečislovo Reinio rašytinis palikimas
grindžiant švietimo ir ugdymo idėjas
nepriklausomoje (1918 – 1940) ir atkurtoje (nuo
1990) Lietuvoje

Dr. Nerijus Pipiras, VDU

Vadovai:

Akad. Algirdas Gaižutis, VDU

Doc. dr. Asta Meškauskienė, VU

2024 – 01 - 18

Temos aktualumas

Disertacijoje, analizuojant arkivyskupo Mečislovo Reinio rašytinį palikimą, grindžiant ugdymo idėjas nepriklausomoje (1918–1940) ir atkurtoje (nuo 1990) Lietuvoje pasirinkti laikotarpiai nėra atsitiktiniai. XX a. pradžioje Lietuva vadavosi iš carinės Rusijos gniaužtų ir buvo kuriami konceptualūs švietimo sistemos pamatai, o amžiaus pabaigoje, ištrūkus iš ideologinės priklausomybės nuo sovietinės mokyklos, buvo iš naujo kuriama Lietuvos švietimo sistema, atsižvelgiant ne tik į užsienio šalių pažangią patirtį, bet ir į ankstesnius pasiekimus.

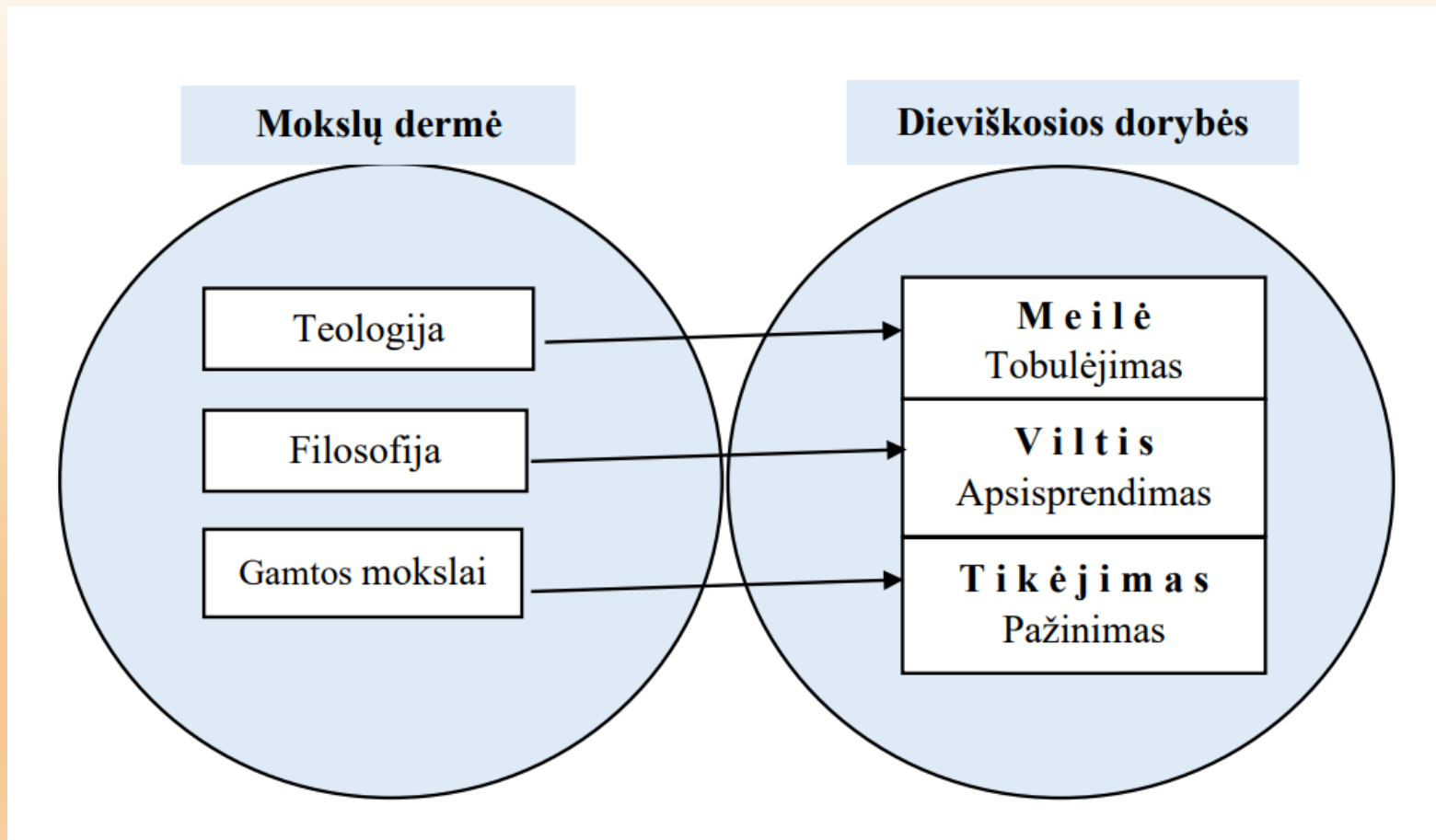
Tyrimo problema

Problema, kuri yra esminė šio disertacinio tyrimo ašis, yra siekis atskleisti, kuo savitos ir reikšmingos arkivyskupo M. Reinio švietimo ir ugdymo idėjos tiek anuometinės (1918–1940) tarpukario Lietuvos, tiek atkurtos nepriklausomos Lietuvos (1990) sociokultūriniuose kontekstuose, keičiantis paradigmoms ir sąveikoje su Bažnyčia.

Tyrimo naujumas

Pastaraisiais dešimtmečiais apie arkivyskupą M. Reinį parengta nemažai straipsnių, jo asmenybė pristatyta mokslinėse konferencijose, aptartas arkivyskupo rašytinis palikimas. Vis dėlto rašytinis M. Reinio palikimas, ypač straipsniai, apžvelgiantys švietimo ir ugdymo problemas, tyrinėti fragmentiškai; stokoja sisteminės analizės, ugdymo idėjų aktualumo Lietuvos švietimo atkūrimui išryškavimo.

Mokslų dermės svarba ugdymo procesui pagal arkivyskupą M. Reinį

Išvados

- Kaip pasaulėžiūros įgijimo būdus, M. Reinys išskiria aplinkos pažinimą, prasminių klausimų kėlimą, poelgių apmąstymą; išorinius (draugijos, spauda, knygos, kiti asmenys) ir vidinius (patirtis, vaizduotė, sąmonė) veiksnius.
- Plati pasaulėžiūra negali būti apribojama vien tik konkrečios srities išmanymu, jos pagrindas – Tiesos paieškos ir moralinių vertybių nulemtas konkretus apsisprendimas.
- M. Reinio įsitikinimu, ugdymo procesas negali apsiriboti vien tik mokyklos klase, žmogaus ugdymas nesibaigia kokiu nors konkrečiu amžiaus tarpsniu. Šio proceso tikslas – amžinasis Tiesos regėjimas, kuriam reikia nuolat rengtis.

IŠVADOS (1)

-
- Nagrinėjant arkivyskupo M. Reinio straipsnius švietimo ir ugdymo temomis paaiškėjo, kad ugdymo procesą arkivyskupas pristato kaip „sielos darbą“, kuriame dalyvauja šeima, valstybė, Bažnyčia, įvairios organizacijos.
 - Pasaulėžiūros formavimuisi svarbi gamtos mokslų, filosofijos ir teologijos dermė, atitinkanti dieviškąsias dorybes.
 - Ugdymo procese, pasak arkivyskupo, reikia ieškoti jungčių: nuo gamtos mokslų, apšviečiančių protą ir atsakančių į daugelį pažinimo klausimų ir filosofijos, apimančios ne tik pažinimą, bet ir Tiesą, iki teologijos, per egzistencinių klausimų kėlimą vedančios iki didžiosios Priežasties.

-
- Nagrinėjant arkivyskupo M. Reinio straipsnius švietimo ir ugdymo temomis paaiškėjo, kad ugdymo procesą arkivyskupas pristato kaip „sielos darbą“, kuriame dalyvauja šeima, valstybė, Bažnyčia, įvairios organizacijos.
 - Pasaulėžiūros formavimuisi svarbi gamtos mokslų, filosofijos ir teologijos dermė, atitinkanti dieviškąsias dorybes.
 - Ugdymo procese, pasak arkivyskupo, reikia ieškoti jungčių: nuo gamtos mokslų, apšviečiančių protą ir atsakančių į daugelį pažinimo klausimų ir filosofijos, apimančios ne tik pažinimą, bet ir Tiesą, iki teologijos, per egzistencinių klausimų kėlimą vedančios iki didžiosios Priežasties.

Arkivyskupą Mečislovą Reinį galima drąsiai statyti šalia didžiųjų Lietuvos švietimo sistemos kūrėjų ir pagrindėjų, tokių, kaip Stasys Šalkauskis, Antanas Maceina, Jonas Vabalas - Gudaitis, Pranas Dovydaitis ir kiti.

MCMXXVII

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS